

СТАНОВИЩЕ

Представено за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.6. Спорт от „Център за научна и приложна дейност в спорта“ на тема **„Мотивацията и мотивационния климат като фактори за реализацията на състезатели по спортна стрелба“**

Докторант: Виктория Иванчева

Научен ръководител: Проф. Татяна Янчева, ДН

Рецензент: Проф. Иван Ачкаканов, ДН

Представеният за рецензия дисертационен труд е разработен от една от последните ни елитни състезателки по спортна стрелба с пушка. Докторантката Виктория Иванчева е изграден състезател, спечелила медали от Европейски първенства и международни турнири. Натрупания опит, както и интересите към проблемите на мотивацията на стрелците за максимална изява и реализация са я насочили към тази научна разработка.

Докторантката се е съобразила с някои препоръки от вътрешното обсъждане на труда и е редуцирала обема до 145 страници. Съдържанието е разпределено в три основни глави, като е онагледено с 20 таблици и 26 фигури. Библиографията включва 155 литературни източника (47 на кирилица и 108 на латиница).

В теоретичната част докторантката подробно разглежда спортно-техническите и психологическите особености на спортната стрелба. Също така са отразени определенията и същността на мотивацията, мотивационните модели, фактори и теории на мотивацията представени от различни автори. Направена е много точна връзка между мотивационните

проблеми и изискванията към личността на състезателите по спортна стрелба.

В глава втора – Методология и организация на изследването, докторантката точно формулира своята работна хипотеза, както и четирите частни хипотези.

Целта и седемте основни задачи са точни и ясно формулирани и дават насоките на експерименталната дейност. Обекта и предметната област също са представени изчерпателно. Контингента на изследваните стрелци е общо 99 състезатели от различни клубове в Р. България на възраст от 11 до 50 години. За провеждане на изследването авторката е използвала високо информативна комплексна методика, чрез която си е осигурила голям обем от данни. Резултатите са обработени статистически с помощта на вариационен, корелационен, сравнителен, регресионен и факторен анализи. Изследването е осъществено в три етапа в периода от 2014 до 2017 година.

С висока оценка може да се оцени трета глава. Анализ на резултатите от изследването на психологическите процеси, които влияят върху състезателната реализация.

Докторантката доста задълбочено и професионално интерпретира получените резултати. Много добре е анализирана мотивацията на изследваните състезатели по спортна стрелба в различните ѝ аспекти. Също така може да се отбележи анализа на целевата ориентация към егото в спорта, където налице са високи стойностни характеристики за стрелците медалисти. Анализ на резултатите от изследванията на Аз-ефективността и себепрепятстването са около установените средните стойности, което дава основание да се смята, че стрелците са относително уверени и се справят по-добре в стресови ситуации.

Интересни са резултати от анализа на перфекционизма относно неадаптивния перфекционизъм, където съществено влияние оказват

родителските очаквания при юношите и девоите. Относно корелационния анализ докторантката разкрива значителни връзки на амотивацията със себепрепятстване, родителска критика, родителските очаквания, външната мотивация и мотивационен климат към представяне.

Този анализ би бил полезен за практическата дейност на треньорите по спортна стрелба, защото дава информация за факторите които водят до желание за прекратяване на спортно-състезателната дейност на стрелците. Резултатите от корелационния анализ, като цяло разкриват голям брой взаимовръзки между изследваните 28 показатели, където с повишаване на квалификацията на стрелците се увеличава и броя на взаимовръзките на изследваните показатели.

От извършения факторен анализ се открояват три основни фактора. Първият фактор включва подskalите на мотивационен климат ориентиран към майсторство, целева ориентация към задачата и Аз-ефективност. Втория фактор мотивационен климат към представяне и третия фактор е мотивационно самоопределение и перфекционизъм. Целевата ориентация към егото остава извън факторната структура. Анализ на резултатите дават ценна информация за мотивационните детерминанти на изследваните стрелци.

Изводите и препоръките са функция от проведените изследвания и са непосредствено свързани с темата и съдържанието на дисертационния труд.

Авторефератът напълно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Представените 3 (три) публикации са непосредствено свързани с проблематиката на труда.

Имам въпрос към докторантката: Има ли адаптирана за практиката методика с която да се диагностицира мотивацията преди старт?

Дисертационният труд на Виктория Иванчева представлява задълбочен и напълно завършен научноизследователски труд. Отразява компетенциите на авторката върху актуалните проблеми в психологическата подготовка на състезателите по спортна стрелба.

На база на изложеното, убедено предлагам на членовете на научното жури да присъди научно-образователната степен „Доктор“ на Виктория Иванчева в професионално направление 7.6. Спорт.

София, 05.07.2017 г.

Рецензент:

/Проф. Ив. Ачкаканов, ДН/